

KASVILLISUUSINVENTOINTIRAPORTTI

KALKKINIEMI

Ruissalo, Turku

Matias Toivanen
2007

Tutkimuskohde

Kalkkiniemen patteri sijaitsee Ruissalon saaren eteläisellä puolella. Peruskartalta kohde löytyy koordinaateilla: $x = 670195$, $y = 156460$, peruskarttalehti 104309.

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimus suoritettiin 1-9-7.2007. Tarkoituksena oli selvittää kasvillisuuden tämänhetkistä tilaa ja arvioida alueella suoritettujen hoitotoimien vaikutusta.

Yleiskuvaus

Kohde sijaitsee pyöreästi kaartuvan niemen kärjessä Ruissalon etelärannassa kulkevan suositun ulkoilureitin varrella. Kyseessä on Krimin sodan aikoihin rakennettu tykkipatteri. Rakennustyöt suoritettiin v. 1854. Kivillä tuettu maarakennelma muodostaa vallin, jossa on aukot tykkejä varten. Vallin takana olevalla aukealla kohoavat ruutivaraston jäänteet: kumpare jonka keskellä on painauma.

Kasvillisuus

Alue on varsin avoin, muutamien mäntyjen lisäksi puustoa on varsin vähän pari koivua ja pientä vaahteraa. Puita on aiemmin ollut enemmänkin, mutta hoitotoimenpiteiden yhteydessä iso osa niistä on poistettu jotteivät juuret entisestään vahingoittaisi rakenteita. Tällä hetkellä havaittavissa on joitakin tammen, vaahteran ja tervalepän taimia. Muuten kasvillisuus on lähinnä tavanomaista keto- ja niittykasvillisuutta. Valoisuus ja maaperä tosin vaihtelevat voimakkaasti, joten verrattain lähekkäin on sekä rehevän että karumman ympäristön kasveja. Tutkimukset keskittyivät tasanteelle, lisäksi arvioitiin kaistale rinnettä kaakosta ja toinen eteläisestä/koillisesta suunnasta.

Tasanteen kasvillisuutta vanhan tykkien pohjoispuolella hallitsee voimakkaasti vuohenputki. Lisäksi paikalla kasvaa vadelman taimia ja puutarhakarkulaisena jotakin ruusulajiketta sekä lumimarjaa. Muista kukista oli havaittavissa hieman ketokelttoa ja sarjakeltanoa. Myös ukkomansikkaa löytyy avoimemmilta paikoilta, jotka eivät ole vuohenputken hallitsemia. Kaikkein pohjoisin osa kivivallin yläpuolella on muutoin samankaltainen, mutta kuivempi ja karumpi. Tykkien ja polun välillä hallitsevana ovat erilaiset heinät, ainakin nurmirölli ja koiranheinä viihtyvät hyvin. Vuohenputkea on sielläkin, samoin muutama hukanputki. Aitovirnaa oli myös runsaasti. Aho- ja rönsyleinikki sekä paimen- ja ahomatara viihtyivät. Lumimarjan valkoista ja punaista muotoa näkyi molempia. Polun eteläpuoli on vielä paahteisempi. Mansikka esiintyy erittäin runsaana. Ketokelttoa on todella paljon. Erilaisia heiniä ja apiloita löytyy paljon enemmän kuin tasanteen varjoisemmilta paikoilta. Kulttuurinsuosijoista voidaan havaita ainakin pölkkynuoho ja kyläkellukka.

Rinteiden kasvillisuus vastasi aika pitkälti tavanomaista niittykasvillisuutta. Mäen alla, missä ulkoilureitti kulkee, oli myös tyypillisiä tienvarsikasveja.

Tulosten tarkastelu

Alueen kasvillisuus vaikuttaa muutamia kulttuurinsuosijoita lukuun ottamatta varsin luontaisen kaltaiselta. Suurin yllättäjä on pölkkynuoho, joka on tyypillinen rautakauden arkeofyytti. Se on lienee levinnyt kohteeseen joltakin tyypillisemmältä kasvupaikalta joskus maaperän ollessa paljaana, mahdollisesti patterin rakennustöiden aikana.

Hoitoimenpiteet (hoitosuunnitelma 999000049) ovat havaittavissa ainakin pensaskerroksen harvenemisena. Aiempaa kasvillisuuskartoitusta ei ole tehty, joten toimenpiteiden vaikutusta muuhun kasvillisuuteen on vaikea arvioida. Hoitamatta jätetty kaistale aukean itäosissa viittaa siihen, että alueella on aiemmin ollut rehevää lehtomaista kasvillisuutta.

Hoitosuunnitelmassa ennakoitua maankulumista vierailijoiden vaikutuksesta oli huomattavissa, joskin kulumisen keskittyi ennen muuta selkeille poluille. Ruutivaraston laki, sekä jotkin varustuksen sakaroista olivat myös kulumisen johdosta paljaita.

Tutkimustuloksien luotettavuuteen vaikuttivat paljon allekirjoittaneen puutteelliset pohjataidot. Erityisesti heinien tunnistaminen teetti vaikeuksia. Parhaan tuloksen saamiseksi alue olisi hyvä tutkia myös aiemmin keväällä ja myöhemmin syksyllä, jolloin eri aikoihin kukkivien kasvien tunnistaminen helpottuisi.

Kasvillisuuden arviointi, yleisyys välillä 1-5

Tasanteen korkein osa, kivivallin yläpuolella:

- <i>Agrostis capillris</i>	nurmirölli	1
- <i>Hepatica nobilis</i>	sinivuokko	1
- <i>Rubus ideaus</i>	vadelma	2
- <i>Fragaria moschata</i>	ukkomansikka	1
- <i>Vicia sepium</i>	aitovirna	1
- <i>Geranium sylvaticum</i>	metsäkurjenpolvi	1
- <i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	4
- <i>Aethusa cynapium</i>	hukanputki	1

Alue kivivallin ja tykkien välillä:

- <i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	1
- <i>Rubus ideaus</i>	vadelma	1
- <i>Hieracium umbellatum</i>	sarjakeltano	1
- <i>Crepis tectorum</i>	ketokeltto	1
- <i>Fragaria moschata</i>	ukkomansikka	1
- <i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	5
- <i>Pteridium aquilinum</i>	sananjalka	1
- <i>Symphoricarpos albus</i>	lumimarja	1

Tykkien ja polun välillä:

- <i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	3
- <i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	3
- <i>Rubus ideaus</i>	vadelma	1
- <i>Fragaria moschata</i>	ukkomansikka	1
- <i>Vicia sepium</i>	aitovirna	3
- <i>Crepis tectorum</i>	ketokeltto	2
- <i>Galium boreale</i>	ahomatara	1
- <i>Galium album</i>	paimenmatara	2
- <i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	2
- <i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	2
- <i>Campanula persicifolia</i>	kurjenkello	1
- <i>Taraxacum officinale</i>	voikukka	1
- <i>Viola canina (epävarma)</i>	aho-orvokki	2
- <i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	3
- <i>Aethusa cynapium</i>	hukanputki	1
- <i>Arabis glabra</i>	pölkkyruoho	1

Tasanne polun eteläpuolella:

- <i>Fragaria moschata</i>	ukkomansikka	3
- <i>Rubus ideaus</i>	vadelma	2
- <i>Crepis tectorum</i>	ketokeltto	3
- <i>Vicia sepium</i>	aitovirna	1
- <i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	2
- <i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	2
- <i>Arabis glabra</i>	pölkkyruoho	1
- <i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	3
- <i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	2
- <i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä	2
- <i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	1
- <i>Alchemilla vulgaris</i>	poimulehti	2
- <i>Hepatica nobilis</i>	sinivuokko	1
- <i>Convallaria majalis</i>	kielo	1
- <i>Aethusa cynapium</i>	hukanputki	1
- <i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	2
- <i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka	2
- <i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka	3
- <i>Campanula persicifolia</i>	kurjenkello	1
- <i>Trifolium repens</i>	valkoapila	1
- <i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	1
- <i>Trifolium medium</i>	metsäapila	1

Kaakkoisrinne:

- <i>Polygonatum odoratum</i>	kalliokielo	1
- <i>Fragaria moschata</i>	ukkomansikka	2
- <i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	1
- <i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	2
- <i>Crepis tectorum</i>	ketokeltto	3
- <i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma	2
- <i>Galium verum</i>	keltamatara	2
- <i>Viola canina</i> (?)	aho-orvokki	1
- <i>Campanula rotundifolia</i>	kurjenkello	1
- <i>Arabis glabra</i>	pölkkyruoho	1
- <i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä	2
- <i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	2
- <i>Elymus repens</i>	juolavehnä	1
- <i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	1

Etelä-/lounasrinne:

- Artemisia vulgaris	pujo	1
- Achillea millefolium	siankärsämö	1
- Campanula rotundifolia	kissankello	2
- Hypericum perforatum	mäkikuisma	2
- Crepis tectorum	ketokelkka	3
- Pilosella officinarum	huopakeltano	3
- Convallaria majalis	kielo	2
- Hepatica nobilis	sinivuokko	2
- Campanula rotundifolia	kurjenkello	1
- Leucanthemum vulgare	päivänkakkara	1
- Taraxacum officinale	voikukka	1
- Agrostis capillaris	nurmirölli	2

Lisäksi useita ruohokasveja, joita en osannut pitävästi määrittää